

Andrzej BRONK*

ŻYCIE FILOZOFIA Z KATOLICKIM UNIWERSYTETEM LUBELSKIM SPLECIONE Laudacja z okazji odnowienia doktoratu Stanisława Majdańskiego*

Wyróżniającą cechą badań Jubilata jest (przejęte od Stanisława Kamińskiego i udoskonalane) „trójpodejście” do zagadnień w aspekcie genezy-struktury-funkcji, z akcentem na myślenie etymologiczne i metaforyczne. Pojmuje filozofię maksymalistycznie w duchu filozofii klasycznej, ale z odniesieniem do języka poprzez sięganie do świata pierwotnych znaczeń (w rozumieniu heideggerowskim) oraz uwzględnianie wynikających stąd komplikacji pojęciowych.

Magnificencjo, Księżu Rektorze,
Wysoki Senacie,
Wysoka Rado Wydziału Filozofii,
Szanowni Państwo!
Drogi Jubilate!

Laudacja (od łac. *laudare*) to wychwalanie i uhonorowanie. Laudacja akademicka to przybliżenie społeczności uniwersyteckiej postaci, osobowości naukowej i dorobku naukowego Jubilata.

Mogłoby się wydawać, że zaszczytne zadanie wygłoszenia laudacji z okazji odnowienia doktoratu, obronionego przez Jubilata w roku 1968 na Wydziale Filozofii KUL, okaże się w moim przypadku zadaniem łatwym, a werdykt – oczywisty, gdyż chodzi o Jubilata, którego droga życiowa, poprzez Katolicki Uniwersytet Lubelski, od roku 1965 krzyżowała się z moją, przebiegając niekiedy niemal równolegle.

Trudność polega jednak na tym, że osoba Jubilata nie mieści się w laurkowych schematach i wymyka się łatwym uogólnieniom, a bliskość nie zawsze owocuje rozumieniem, nawet w przypadku zjedzenia przysłowiowej „beczki soli”. Jak zawrzeć na kilku kartkach i ująć w kilkunastu słowach osiemdziesiąt pięć lat bogatego w wydarzenia życia oraz sześćdziesiąt trzy lata wszechstronnej obecności na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim?

---

* Prof. dr hab. Andrzej Bronk – Katedra Metodologii Nauk, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, e-mail: aibronk@gmail.com [pełna nota o Autorze na końcu numeru].

** Tekst laudacji przygotowany został w roku 2020 na uroczystość odnowienia doktoratu Stanisława Majdańskiego, która nie odbyła się z powodu choroby i śmierci Jubilata.

Rozważając w artykule *Pochwała życia pracowitego*¹, na czym polega sens ludzkiego życia, Kazimierz Ajdukiewicz wypowiada końcową tezę, że sens ten zasadza się na stawianiu sobie kolejnych celów, chociaż niekoniecznie już na ich osiągnięciu. I dopowiada: „W dążeniu, w drodze nauczymy się szukać wartości życia, jeżeli chcemy się zabezpieczyć przed pesymistyczną jego oceną”². Sentencja ta znakomicie „przylega” do Jubilata, który – mówiąc językiem Martina Heideggera – był zawsze „w drodze”.

WSPOMNIENIE OSOBISTE

Proszę wybaczyć akcenty osobiste, kiedy nawiążę do początków mojej znajomości z Jubilatem, znajomości, która z biegiem czasu rozwinęła się w trwającą do dziś przyjaźń osobistą i filozoficzną. Do wygłoszenia laudacji z okazji uroczystości odnowienia doktoratu Stanisława Majdańskiego na KUL-u skłania mnie bowiem nie tylko zaszczytne zaproszenie ze strony Wydziału Filozofii, lecz także wdzięczność za wszystko, co w mojej intelektualnej i filozoficznej formacji zawdzięczam Jubilatowi.

Wspomnienia te, sądzę, mają też pewne znaczenie historyczne, gdyż dokumentują, jak się studiowało na KUL-u w latach sześćdziesiątych. Dzisiaj, kiedy dyskutujemy nad profilem i sposobami funkcjonowania uniwersytetu po pandemii, uzmysławiają one znaczenie, jakie w rozwoju filozofii oraz każdej innej dziedziny nauki odgrywają współpraca, dialog i dyskusja. Bez relacji mistrz–uczeń uniwersytet, tak jak był rozumiany przez tysiąc lat jego dziejów, przestaje po prostu mieć sens.

Przygotowując laudację, uświadomiłem sobie wyraźnie, jak istotne znaczenie dla mojego rozwoju filozoficznego i tak zwanej kariery akademickiej miało spotkanie z Jubilatem. Od pierwszej chwili potraktował mnie partnersko, nawet wtedy, kiedy z ignorancji się wymądrzałem. To zresztą ogólna cecha Jubilata: przyjacielskie traktowanie rozmówcy – co nie znaczy, że nie potrafi się oburzyć, kiedy napotyka na niewiedzę.

Kiedy w roku 1965 rozpocząłem studia na Wydziale Filozofii KUL, Jubilat był magistrem filozofii. Do studiowania filozofii okazałem się nieprzygotowany. Wprawdzie wcześniej zaliczyłem czteroletni kurs filozofii w Seminarium Misyjnym Księży Werbistów w Pieniężnie, ale wszystkie wykłady (łącznie z egzaminami) – z wyjątkiem historii filozofii – odbywały się po łacinie w oparciu o szacowny, neoscholastyczny podręcznik filozofii Carola Boye-

¹ Zob. K. Ajdukiewicz, *Pochwała życia pracowitego*, w: tenże, *Język i poznanie*, PWN, Warszawa 1985, t. 2, s. 77-82.

² Tamże, s. 82.

ra SJ³. Przystępując do studiowania filozofii na KUL-u, nie znałem polskiej terminologii filozoficznej i miałem szczątkową wiedzę z zakresu dziejów filozofii, a przede wszystkim nie byłem przygotowany do myślenia problemowego.

Co gorsza, panowała wówczas na Wydziale Filozofii KUL katastrofalna dla formacji intelektualnej i filozoficznej praktyka, zgodnie z którą księża przyjmowani na studia filozoficzne od razu kierowani byli na trzeci rok studiów, z pominięciem etapu propedeutycznego, czyli kursorycznych wykładów z logiki ogólnej i formalnej, metodologii, metafizyki, teorii poznania, etyki oraz historii filozofii. Stąd na pierwszych zajęciach siedziałem jak na przysłowiowym „tureckim kazaniu”.

Wówczas w sposób decydujący zaistniał w moim życiorysie Jubilat, który od początku obdarzył mnie nieoczekiwaną życzliwością. Miała ona jednak pewne podstawy w zainteresowaniach problematyką rodzinną ze strony ojca Jubilata, pana Walentego Majdańskiego, autora głośnej swego czasu książki *Polska kwitnąca dziećmi*⁴, oraz w jego znajomości z werbistą, etnologiem, ks. Teofilem Chodziło, profesorem KUL, który napisał pracę doktorską na temat rodziny w społeczności Jakutów na Syberii, pod kierunkiem sławnego swego czasu etnologa, również werbisty, prof. Wilhelma Schmidta. Po zajęciach Staszek często odprowadzał mnie na Sławinek (gdzie mieszkałem), wprowadzając po drodze w rzemiosło filozoficzne i filozoficzny sposób myślenia. Nie raz jeszcze Jubilat wpływał decydująco na moje zainteresowania filozoficzne, jak również podejmowane zadania, na przykład podsuwając do przetłumaczenia *Method in Theology* Bernarda Lonergana⁵ czy kierując uwagę na filozoficzną hermeneutykę Hansa-Georga Gadamera. Po zatrudnieniu mnie w Katedrze Metodologii Nauk KUL (w roku akademickim 1972/1973), którą kierował wówczas ks. prof. Stanisław Kamiński, wielokrotnie w późniejszych latach prowadziliśmy wspólnie różne zajęcia. Przede wszystkim jednak dużo ze sobą rozmawialiśmy i dyskutowaliśmy: ja dzieliłem się spostrzeżeniami z moich rozlicznych lektur, Jubilat rozjaśniał je swoimi przenikliwymi i trafnymi uwagami. Niektóre wyniki naszych dyskusji ukazały się drukiem.

ŻYCIORYS JUBILATA

Stanisław Józef Tadeusz Majdański urodził się 8 maja 1935 roku we Włocławku, jako syn Reginy (z domu Nita) oraz Walentego, nauczyciela, katolickiego intelektualisty, działacza katolicko-narodowego, pioniera rodzioznawstwa

³ Zob. C. B o y e r, *Cursus Philosophiae ad usum Seminariorum*, t. 1-2, Typis Desclee der Brouwer et Soc., Paris 1950.

⁴ Zob. W. M a j d a ŋ s k i, *Polska kwitnąca dziećmi*, Nakładem autora, 1947.

⁵ Zob. B.J.F. L o n e r g a n, *Metoda w teologii*, tłum. A. Bronk, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1976.

w Polsce (brata abp. Kazimierza Majdańskiego, który był najmłodszym z trzynaścioro rodzeństwa). Z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej matka Jubilata z córką i dwoma synami uciekła na Polesie do rodziny, skąd w roku 1940 wraz z dziadkami ze strony matki zesłana została w głąb Rosji Sowieckiej, najpierw w dorzecze Dźwiny Północnej, potem do Archangielska i na poniemieckie Powołże (do miejscowości Schönthal, gdzie przebywała w latach 1943-1946). Jubilat powrócił do Polski i do ojca po pięciu latach (w roku 1946), jego matka – aresztowana i zesłana do obozu karnego – dopiero w roku 1955. Rozpoczętą w ZSRR edukację podstawową Jubilat ukończył w roku 1948 w Warszawie, gdzie w roku 1952 uzyskał świadectwo maturalne.

W latach 1952-1957 Jubilat studiował na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, zrazu etykę w ramach ówczesnej Sekcji Filozofii Praktycznej, a następnie Sekcji Filozofii Teoretycznej (dominowała ona wówczas na Wydziale) oraz logikę (którą w owym czasie wykładali Józef Iwanicki, Jerzy Kalinowski, Stanisław Kamiński i Antoni Korcik). W roku 1957 uzyskał magisterium z zakresu semiotyki logicznej (obronił pracę „Syntaktyczna rola słowa «jest»”, której promotorem był Stanisław Kamiński, a recenzentem Jerzy Kalinowski), a w roku 1969 doktorat na podstawie dysertacji „Problemy asercji zdaniowej”, przygotowanej pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Kamińskiego (recenzowanej przez Izydorę Dąbmską i Mieczysława Alberta Krapca), która w roku 1972 ukazała się drukiem w Towarzystwie Naukowym KUL⁶.

Po magisterium, w roku 1957, Jubilat został zatrudniony przez ks. prof. Stanisława Kamińskiego w kierowanej przez niego Katedrze Metodologii Nauk, gdzie do czasu swego przejścia na emeryturę w roku 2010 prowadził w sposób twórczy i niestandardowy zróżnicowane zajęcia dydaktyczne z zakresu logiki ogólnej oraz wykłady monograficzne wraz z rozlicznymi ćwiczeniami z wielu działów logiki, zwłaszcza semiotyki, na Wydziale Filozofii i innych wydziałach KUL-u. W ostatnich latach swej aktywności dydaktycznej pracował przez pewien czas na Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL w Tomaszowie Lubelskim, gdzie prowadził zajęcia z logiki ogólnej. Oddany Uniwersytetowi i wartościom, które przyświecały jego założycielowi ks. Idzemu Radziszewskiemu, kiedy fundował KUL zgodnie z dewizą „Deo et Patriae”, pozostaje nadal żywo zainteresowany sprawami Uniwersytetu i nadal służy radą i pomocą.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA I PUBLIKACYJNA

Naukoznawcze zainteresowania Jubilata znalazły swój wyraz w podejmowanych przez niego różnorodnych inicjatywach badawczych, organizacyjnych

⁶ Zob. S. Majdański, *Problemy asercji zdaniowej. Szkice pragmatyczne*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1972.

i edytorskich, jak prekursorski wówczas pomysł studiów interdyscyplinarnych w oparciu o Stanisława Kamińskiego ideę tak zwanych dyscyplin ogólnych. Propagował ideę „doradztwa metodologicznego” jako misji usługowej Katedry Metodologii Nauk KUL. Ceniony był jako recenzent prac magisterskich oraz konsultant wielu rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich, których powstanie i ideowy profil niejednokrotnie koncepcyjnie stymulował. Dostrzegał potrzebę i propagował idee stworzenia nowego kierunku dydaktycznego w postaci studiów naukoznawczych. W trakcie swej długoletniej pracy na KUL-u podejmował jako wolontariusz różnorodne działania ogólnouniwersyteckie. Długoletni członek zarządu Instytutu Jana Pawła II, współorganizował z ks. prof. Tadeuszem Stycznem kwartalnik „Ethos”, którego tytułu był pomysłodawcą. Jako długoletni redaktor naczelny redaguje do dziś „Summarium”, ważny organ Towarzystwa Naukowego KUL. Zamieszcza w nim „zagubione” (bo rozproszone) artykuły oraz wywiady z wieloma ważnymi dla KUL-u i Wydziału Filozofii osobistościami, ratując je w ten sposób dla potomności, co pozostaje jego bezsporną zasługą. Świadom, że przedsięwzięcia filozoficzne zakorzenione są w szeroko pojętej kulturze, podejmował rozliczne, szerokie, zagraniczne kontakty naukowe. Należy do Polskiego Towarzystwa Semiotycznego, Towarzystwa Naukowego KUL (jako socjusz honorowy, wiceprzewodniczący Wydziału Filozoficznego) i Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu.

Jubilat jest autorem – oprócz wspomnianej monografii *Problemy asercji zdaniowej* – około pięćdziesięciu artykułów, recenzji naukowych, recenzji na stopnie naukowe, opinii wydawniczych i doradczych. Wyniesiona z pobytu w Rosji znajomość języka rosyjskiego zaowocowała recenzjami monografii rosyjskojęzycznych. Ilościowo publikacji tych nie jest być może wiele, zwłaszcza gdy mierzyć je współczesną sytuacją w nauce polskiej, nastawionej od pewnego czasu na produkcję wymuszanych „punktozą” tekstów. Ceniony przez Jubilata prof. Jerzy Pelc z pewną emfazą zwykł mawiać, że jeżeli filozof opublikuje za życia więcej niż sto prac, jest to co najmniej nieprzyzwoite. Kilka tekstów napisaliśmy razem, ja w roli inteligentnej (jak to sobie skromnie przypisuję) maszynistki, a Staszek – ideowego przewodnika. Ich wybór zatytułowany *Miscellanea methodologica*⁷ znajduje się w druku.

Wyczytałem kiedyś, że dzieci sadzą kwiatki, a dorośli – drzewa, co oznacza, że ci drudzy mają niewielkie szanse na zobaczenie owoców swojej pracy. Jubilat jest „przede wszystkim myślicielem, który żyje filozofią niezależnie od tego, w jakim stopniu jego twórczy namysł znajduje bezpośredni wyraz

---

⁷ Zob. *Miscellanea methodologica. Wybór tekstów Andrzeja Bronka SVD i Stanisława Majdańskiego*, red. A. Starościc, Wydawnictwo KUL, Lublin 2020.

w rozprawach”⁸. Wielu swoich przemysłów niestety nigdy nie opublikował. Niektóre jego poglądy zaistniały w rozmowach i dyskusjach, prowadzonych z niezliczoną ilością osób, by potem znaleźć swój wyraz w publikowanych przez nie artykułach, książkach doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Prawdopodobnie w wielu przypadkach autorzy publikacji nawet nie zdawali sobie sprawy, że tę lub ową myśl zawdzięczają Jubilatowi.

OSOBOWOŚĆ

Bezkompromisowo oddany Kościołowi katolickiemu oraz jego doktrynie teologicznej i moralnej, Stanisław Majdański opowiada się zdecydowanie po stronie wartości chrześcijańskich i katolickich, uważając je za istotny element kultury. Krzewi ideał kultury wysokiej, biorąc wzór z często przez siebie przywoływanego etyka i kierownika Katedry Etyki na Wydziale Filozoficznym KUL (w roku 1949) o. prof. Feliksa Bednarskiego OP. Przejął również jego definicję kultury jako istotnego zespołu wartości wytworzonych świadomą pracą człowieka w celu udoskonalenia ludzkiej natury.

Trwałym rysem filozoficznych zainteresowań i stałą cechą umysłowości Jubilata – podkreśla ks. prof. Alfred Wierzbicki – pozostaje charakterystyczna „dwoistość zainteresowań: praktycznych i teoretycznych, a nawet ich swoista cyrkularność”⁹, predysponujące go „do roli niezwykle mobilnego łącznika pomiędzy «praktycznymi» a «teoretycznymi» katedrami kulowskiego środowiska filozoficznego”¹⁰.

Przede wszystkim Jubilat to wielka osobowość filozoficzna, nieczęsta nawet w świecie filozoficznym, wypełnionym wprawdzie wieloma znakomitymi filozofoznawcami (jak zwykł ich chętnie nazywać Jubilat), ale nielicznymi autentycznymi myślicielami. Obdarzony ogromną ruchliwością intelektualną, ciekawością, dociekliwością i wszechstronnością, obserwuje i analizuje zachodzące w kulturze i filozofii zmiany doktrynalne i społeczne. Zdziwiało mnie zawsze to, że Jubilat na podstawie rozmów i wrywkowych lektur uzyskiwał tak wnikliwe rozeznanie w aktualnej problematyce filozoficznej, by trafnie oceniać filozoficzne trendy myślowe i przewidywać przyszłość filozofii. Stanisław Majdański jest erudytą z encyklopedyczną, znakomitą pamięcią osób, nazwisk, wydarzeń, a równocześnie twórczym myślicielem. Zaskakuje swą niedyletancką kompetencją na wielu rozproszonych obszarach, gdzie ma zawsze coś nowego, niesztampowego, od-

⁸ A.M. Wierzbicki, *Nieklasyczny filozof klasyczny*, w: *Metodologia: tradycja i perspektywy*, red. M. Walczak, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 281.

⁹ Tamże, s. 282.

¹⁰ Tamże.

krywczego, „otwierającego oczy” do powiedzenia. Potrafi w ferworze dyskusji żartobliwie stwierdzić: „bo ja wiem wszystko i jeszcze więcej!”

ODDZIAŁYWANIE

Jako wychowawca i formator myślenia wielu pokoleń młodzieży na KUL-u, Jubilat cieszy się szacunkiem i podziwem studentów, wpływając decydująco na wielu z nich w zakresie kultury filozoficznej, ogólnologicznej i semiotycznej. Wszechstronnie obecny w środowisku akademickim, jest osobowością barwną, obrosłą w czasie swej długoletniej, charakterystycznej aktywności dydaktyczno-wychowawczej wieloma życzliwymi anegdotami. Dysponując talentem dydaktycznym i wszechstronną erudycją filozoficzną, teologiczną, semiotyczno-językoznawczą w połączeniu z wiedzą pozaencyklopedyczną, nadto samodzielnością, oryginalnością i odwagą myślenia oraz kreatywnym rozwiązywaniem podnoszonych problemów, zawsze wywoływał żywe zainteresowanie kolejnych roczników studentów, równocześnie inspirując i ukierunkowując myślenie wielu pracowników uczelni, nie tylko Wydziału Filozofii KUL. W swych nachylonych ogólnoerudycyjnie zajęciach poruszał się chętnie po „obrzeżach filozofii”, wywołując tym niekiedy – niezamierzoną – konfuzję słuchaczy, którzy nie potrafili poradzić sobie z jego paradoksalnymi sformułowaniami.

Obdarzony wybitnym talentem dydaktycznym, Jubilat pozostaje z powołania, zamiłowania i temperamentu nie tylko nauczycielem akademickim, lecz wychowawcą o typie sokratejskim bardziej (mistrzem rozmowy i dialogu) niż scholastycznym, wywołującym twórcze zaciekawienie słuchaczy. Jest autorytetem filozoficznym, którego żywioł stanowi bezpośrednia rozmowa, filozofem nastawionym klasycznie na dialog i osobisty, bezpośredni kontakt. Nieprzypadkowo powracał w swych publikacjach do problematyki autorytetu i dialogu. Pisał między innymi: „Autorytet bowiem to nie ślepa siła, forma jedynie, sama dyscyplina. To zawsze coś ufundowanego merytorycznie, na wartościach i je fundujące. Autorytet właściwie pojęty nigdy nie zniewala; toleruje, afirmuje drugiego, uwzględnia odnośne różnice i nierówności osobowe, społeczne”¹¹.

TRADYCJA FILOZOFICZNA

Samodzielny i oryginalny w myśleniu, Jubilat przyznaje się skądinąd do tradycji scholastycznej między innymi w wersji tak zwanego Koła Krakowskiego (Jana Salamuchy czy Jana Drewnowskiego), bliskie pozostają mu tak-

---

¹¹ S. Majdański, *Autorytet – pojęcie i problemy. Refleksje filozoficzno-pragmatyczne*, „Summarium” 30-31(2001-2002), s. 229.

że ideały racjonalności szkoły lwowsko-warszawskiej. Trudno powiedzieć, by był wprost czymś uczniem w dosłownym tego słowa znaczeniu, chociaż wielu myślicieli kulowskich (Feliks Bednarski, Jerzy Kalinowski, Stanisław Kamiński, Mieczysław Albert Krąpiec, Tadeusz Styczeń, Karol Wojtyła, Jacek Woroniecki) oraz pozakulowskich wywarło bezpośredni lub pośredni wpływ na jego zainteresowania i sposób myślenia. Często wspomina osobę prof. Jerzego Kalinowskiego – dziekana Wydziału Filozofii KUL w latach 1952-1957, znanego w literaturze światowej twórcę logiki deontycznej¹² (teorii zdań normatywnych), we Francji związanego zawodowo z Centre nationale de la recherche scientifique – z którym przyjaźnił się do jego śmierci (w roku 2000). W prywatnych rozmowach Jubilat podkreślał silny wpływ ojca na swą formację duchową i intelektualną – po powrocie z Rosji Walenty Majdański przygotowywał go do polskiej szkoły elementarnej.

W swym rozwoju filozoficznym Jubilat przeszedł od fazy etycznej do logicznej i metafizycznej, by ostatecznie – zgodnie z często spotykaną u filozofów prawidłowością – przejść znowu do fazy etycznej. Szczególniejsze miejsce w jego szerokich zainteresowaniach zajmują: metafizyka i teoria poznania, naukoznawstwo, rodzinoznawstwo, rosjanoznawstwo, metalogiczne i metafizyczne zagadnienia z pogranicza logiki i filozofii.

Filozoficzne poglądy Jubilata mieszczą się w ramach filozofii klasycznej, wyznaczonej imionami Arystotelesa i św. Tomasza, a więc postawą realistyczną i racjonalistyczną. Pisał: „Postawa klasyczna sprowadza się w swym sednie do idei «wolności w prawdzie», do «normatywnej mocy prawdy», jak wyrażał się Karol Wojtyła – Jan Paweł II – a za nim jego uczeń Tadeusz Styczeń. Prymat prawdy głosiła cała «szkoła lubelska», z Krąpcem na czele, w duchu encykliki *Veritatis Splendor*”¹³. Używając sformułowania Jubilata, również o nim można powiedzieć: homo scientificus z jednej strony i homo religiosus z drugiej.

W charakterystyczny dla niego sposób, Stanisława Majdańskiego znamionuje w filozofowaniu podejście semiotyczne, w tym problematyka pryncypiów filozoficzno-logicznych i transcendentaliów metafizycznych (w nawiązaniu do Mieczysława Alberta Krąpca i Tadeusza Czeżowskiego), zagadnienie konwertybiliów i reduplikatywów oraz wybrane zagadnienia metaetyczne (w nawiązaniu do Karola Wojtyły i Tadeusza Stycznia). Wyróżniającą cechą badań Jubilata jest (przejęte od Stanisława Kamińskiego i udoskonalane) „trójpo-dejście” do zagadnień w aspekcie genezy-struktury-funkcji, z akcentem na

¹² Zob. J. K a l i n o w s k i, *Logika norm*, tłum. T. Kwiatkowski, Instytut Wydawniczy Daimonion, Lublin 1993.

¹³ S. M a j d a ń s k i, *W stronę uniwersytetu, filozofii i kultury – w nawiązaniu do Mieczysława A. Krąpca i innych mistrzów*, w: *Miscellanea methodologica. Wybór tekstów Andrzeja Bronka SVD i Stanisława Majdańskiego*, s. 436.

myślenie etymologiczne i metaforyczne. Pojmuje filozofię maksymalistycznie w duchu filozofii klasycznej, ale z odniesieniem do języka poprzez sięganie do świata pierwotnych znaczeń (w rozumieniu heideggerowskim) oraz uwzględnianie wynikających stąd komplikacji pojęciowych. W wywodach i tekstach uprawia swoistą żonglerkę słowną i pojęciową, operując paradoksami i kontrastami oraz wykorzystując zjawisko określane przez siebie jako „dialektyczna przewrotność znaczeniowa” terminów filozoficznych, które niejednokrotnie, jego zdaniem, zmieniają w dziejach filozofii swe znaczenie „z dokładnością do sprzeczności”.

Jubilat boleje szczególne nad dokonującą się od wielu lat stopniową likwidacją „flagowego” kiedyś dla całego KUL-u wykładu, zainicjowanego w latach pięćdziesiątych przez ks. Stanisława Kamińskiego, pod tytułem „Ogólna metodologia nauk”. Wyposażał on studenta w podstawowe narzędzia metodologiczne, kształtując równocześnie jego krytyczne myślenie. Do proporcjonalnego zmniejszania zakresu wymaganego materiału i obniżenia progów egzaminacyjnych zmusił także niedostateczny poziom przygotowania kandydatów na studia. Dodatkowo, nowe tematy, tendencje, kierunki, podejścia, a przede wszystkim nowy język (aparatura pojęciowa) w obszarze logiki, semiotyki, metodologii ogólnej i metodologii poszczególnych typów nauk oraz filozofii nauki uczyniły problematykę wykładu w pewnych partiach nie tyle nieaktualną, ile niemodną. Jubilat zauważa wszakże, że po pierwsze, w miarę pojawiania się nowych kierunków i zagadnień wykład był ciągle aktualizowany (unowocześniany), a po drugie, istnieje pewien zasób standardowej (tradycyjnej) wiedzy ogólnologicznej, której przyswojenie musi zawsze leżeć w dobrze pojętym interesie każdego studenta, badacza i ostatecznie uniwersytetu.

KONCEPCJA FILOZOFII

Będąc świadkiem powstania i rozwoju lubelskiej szkoły filozofii klasycznej, której jest adeptem, Stanisław Majdański łączy w swych badaniach sposób podejścia szkoły i rozwiązywania problemów (metafizycyzm, realizm, racjonalizm) z aktualnymi kierunkami filozoficznymi. Wyrazem tego są zainteresowania problematyką filozoficzno-logiczną rozwijaną w różnych ośrodkach krajowych i zagranicznych, zwłaszcza w obu uniwersytetach łódzkich, paryskim Instytucie Katolickim, wspomnianym Centre national de la recherche scientifique (przez Jerzego Kalinowskiego) czy na uniwersytecie w Nijmegen.

Przyznając filozofii ważne zadanie stawiania wielkich pytań egzystencjalnych, Jubilat oryginalnie rozumie perenialność filozofii, kiedy zauważa „samokrytycznie”, że nie rozwiązała ona dotychczas definitywnie żadnego ze swych

czołowych problemów. Co więcej, uważa, że celem filozofii nie są bynajmniej osiągnięcia poznawcze na miarę nauk empirycznych, lecz poszukiwanie ostatecznej prawdy o świecie i człowieku oraz gruntowanie sensu ludzkiego życia w Transcendencji. Píše: „Różnymi drogami wędrują przez wieki ludzkie idee. Nie zawsze uświadamiają to sobie głoszące je podmioty. Od czasu do czasu musi ktoś to uczynić, zazwyczaj są to tzw. historycy idei. W każdym razie warto wiązać to, co było kiedyś, z tym, co następowało później”¹⁴.

STYL MYŚLENIA – METODA WYKŁADANIA I PISANIA

Najtrudniej scharakteryzować styl myślenia i wykładania Jubilata, wypadkowe jego niepowtarzalnej osobowości. W wykładach i ćwiczeniach swobodnie wykorzystuje rozbudowaną wiedzę, którą – powtórzmy – zawdzięcza bardziej rozmowom z profesjonalistami najróżniejszych dziedzin niż lekturom. Jubilat myśli interdyscyplinarnie problemami, a nie tematami czy dziedzinami. Jest to filozofowanie kontekstowe i „łańcuskowe”, bynajmniej nie dygresyjne, poprzez drażnienie tematu na sposób heglowskiej spirali na coraz wyższym, a zarazem głębszym poziomie, przez dopowiadanie odniesień do bogatych, interdyscyplinarnych, erudycyjnych idei, przy wykorzystaniu szerokiej bazy wiedzy z dziedzin zda się odległych od filozofii, jak językoznawstwo czy historia kultury i społeczeństwa, a wszystko poparte znakomitą pamięcią osób, dat, okoliczności i wydarzeń.

*

Dostojny Jubilacie, wybacz, że poprzestanę na tym dość ogólnikowym scharakteryzowaniu Twojej obecności na naszym Wydziale Filozofii KUL, lub że pominąłem być może któreś z Twoich rozlicznych dokonań. Chciałbym wszakże rzecz jedną jeszcze podkreślić, odnosząc ją do Ciebie. Zwykliśmy studentom wyklądać, że autentycznie kreatywne osobowości filozoficzne w dziejach filozofii zdarzały się rzadko. Ty jesteś właśnie taką – i za to Cię cenimy i kochamy!

Uważam Cię za jednego z najbardziej umysłowo ruchliwych i twórczych filozofów w powojennych dziejach Wydziału Filozofii KUL i filozofii polskiej. Ale – jak wiemy – muszą się jeszcze znaleźć, jak w przypadku Fregego czy Husserla, wybitni uczniowie, którzy kontynuowaliby oryginalny styl

¹⁴ Tamże, s. 442.

filozofowania Mistrza oraz rozwijali twórczo jego filozoficzne idee, tematy i problemy.

Dostojny Jubilacie, Drogi Staszku, nawet się nie domyślasz, jak wielu traktuje Cię z dumą jako swego Nauczyciela i Mistrza, jak wielu dziękuje Opatrzności za to, że postawiła Ciebie na ich drodze życiowej. Uroczystość odnowienia doktoratu jest dobrą okazją, by Ci to powiedzieć i podziękować za wszystko.

Kochałeś zawsze Katolicki Uniwersytet Lubelski z pielęgnowanymi w nim ideałami nie tylko jako miejsce pracy, ale sposób na życie. Nie wyobrażałeś sobie innego miejsca życia i pracy, ponieważ w tym, co robiłeś, sam byłeś obecny: autentyczny, jedyny i niepowtarzalny. I za to Ci też kolejny raz dziękujemy!

Dzisiaj Twoja rodzima uczelnia, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, oraz Wydział Filozofii KUL składają Ci hołd za wszystko, co dla nich zrobiłeś. Jeżeli uprzedzając werdykt Boski, wolno nam tak to oceniać, wykorzystałeś w pełni talenty, którymi obdarzyła Cię Opatrzność, nawet jeśli sam sobie tego nie uświadamiałeś.

Wybacz, jeżeli laudacją nie oddajemy dostatecznie hołdu Twoim rozlicznym zaletom i zasługom. Pozostawiamy to Panu Bogu!

Podpierając się znanym bon mottem, dziękujemy last but not least przy tej okazji także Twojej wspaniałej żonie Kasi za trwałą i opiekuńczą obecność u Twego boku oraz wszechstronne wsparcie, które Ci przez wszystkie lata dawała, byś wolny od codziennych trosk materialnych, mógł rozwijać swą działalność naukową i dydaktyczną.

Dostojny Jubilacie, wszyscy życzymy Ci długiej jeszcze, owocnej i inspirowanej obecności na naszej wspólnej Alma Mater oraz dalszej satysfakcjonującej i owocnej pracy. Niech Opatrzność darzy Cię dobrym zdrowiem, pasją dociekań i twórczymi pomysłami, którymi nas zawsze hojnie obdarowywałeś. Pamiętaj, że nam i Uniwersytetowi jesteś nadal bardzo potrzebny.

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY

- Ajdukiewicz, Kazimierz. "Pochwała życia pracowitego." In Ajdukiewicz, *Język i poznanie*. Vol. 2. Warszawa: PWN, 1985.
- Boyer, Carolo. *Cursus Philosophiae ad usum Seminariorum*. Vols. 1–2. Paris: Typis Desclee der Brouwer et Soc., 1950.
- Kalinowski, Jerzy. *Logika norm*. Translated by Tadeusz Kwiatkowski. Lublin: Instytut Wydawniczy Daimonion, 1993.
- Lonergan, Bernard J. F. *Metoda w teologii*. Translated by Andrzej Bronk. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 1976.

- Majdański, Stanisław. "Autorytet – pojęcie i problemy: Refleksje filozoficzno-pragmatyczne." *Summarius* 30–31 (2001–2002): 207–31.
- Majdański, Stanisław. *Problemy asercji zdaniowej: Szkice pragmatyczne*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 1972.
- Majdański, Stanisław. "W stronę uniwersytetu, filozofii i kultury – w nawiązaniu do Mieczysława A. Krapca i innych mistrzów." In *Miscellanea methodologica: Wybór tekstów Andrzeja Bronka SVD i Stanisława Majdańskiego*. Edited by Anna Starościc. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2020.
- Majdański, Walenty. *Polska kwitnąca dziećmi*. N.p.: Nakładem autora, 1947.
- Starościc, Anna, ed. *Miscellanea methodologica: Wybór tekstów Andrzeja Bronka SVD i Stanisława Majdańskiego*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2020.
- Wierzbicki, Alfred M. "Nieklasyczny filozof klasyczny." In *Metodologia: Tradycja i perspektywy*. Edited by Monika Walczak. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2010.

ABSTRAKT / ABSTRACT

Andrzej BRONK – Życie filozofią z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim splecione. Laudacja z okazji odnowienia doktoratu Stanisława Majdańskiego

DOI 10.12887/37-2024-4-148-19

Autor laudacji, po wspomnieniach z osobistej współpracy ze Stanisławem Majdańskim, przedstawia jego pracę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, publikacje, działalność dydaktyczną i organizacyjną, a następnie główne zainteresowania i poglądy filozoficzne, tradycję filozoficzną, z której on się wywodzi i do której nawiązuje, koncepcję filozofii i przynależność do lubelskiej szkoły filozofii klasycznej. Wskazuje na kreatywną osobowość Jubilata, jego oryginalny styl myślenia oraz niekonwencjonalną metodę wykładania i pisanie.

Słowa kluczowe: Stanisław Majdański, Wydział Filozofii KUL, filozofia, naukoznawstwo, semiotyka

Tekst laudacji przygotowany został w roku 2020 na uroczystość odnowienia doktoratu Stanisława Majdańskiego, która nie odbyła się z powodu choroby i śmierci Jubilata.

Kontakt: Instytut Jana Pawła II, Wydział Filozofii, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin

E-mail: aibronk@gmail.com

https://www.kul.pl/andrzej-bronk,art_21032.html

Andrzej BRONK, Living by Philosophy at the Catholic University of Lublin: A Laudatory Speech for the Ceremony of the Renewal of Stanisław Majdański's Doctorate
DOI 10.12887/37-2024-4-148-19

The author of the speech, after sharing personal memories of his collaboration with Stanisław Majdański, describes the latter's work at the Catholic University of Lublin, his publications, and didactic and organizational activities, to proceed to a discussion of his main philosophical interests and ideas, the philosophical tradition he came from and drew upon, his concept of philosophy, and his contribution to the lublin school of classical philosophy. The author emphasizes Majdański's creative personality, his original style of thinking and nonconventional teaching and writing methods.

Keywords: Stanisław Majdański, Faculty of Philosophy of the Catholic University of Lublin, philosophy, science studies, semiotics

The laudatory speech was prepared in 2020 to be held during the ceremony of the renewal of Stanisław Majdański's doctorate; the ceremony did not take place due to the illness and demise of Doctor Majdański.

Contact: John Paul II Institute, Faculty of Philosophy, John Paul II Catholic University of Lublin, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Poland
E-mail: aibronk@gmail.com
https://www.kul.pl/andrzej-bronk,art_21032.html